

Briuselis, 2013 02 13  
COM(2013) 76 final

**GAMINIŲ SAUGOS IR RINKOS PRIEŽIŪROS DOKUMENTŲ RINKINYS**

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI IR  
EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI**

**20 veiksmų siekiant saugesnių ir reikalavimus atitinkančių gaminių Europoje.  
Daugiametis gaminių priežiūros Europos Sąjungoje veiksmų planas**

(Tekstas svarbus EEE)

# **KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI IR EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI**

## **20 veiksmų siekiant saugesnių ir reikalavimus atitinkančių gaminių Europoje. Daugiametis gaminių priežiūros Europos Sąjungoje veiksmų planas**

(Tekstas svarbus EEE)

### **1. ĮVADAS**

Praktiškai vykdyti gaminių vidaus rinkos priežiūrą – nepaprastai sudėtingas uždavinys, nes gaminių, kurių priežiūrą reikia vykdyti, yra labai daug ir įvairių, daug jų yra importuojama iš Sąjungai nepriklausančių šalių, valstybėse narėse trūksta išteklių patikrinimams ir inspektavimui, o kontrolės poreikis valstybėse narėse priklauso nuo įvairių veiksnių, pvz., šalies geografinės ir administracinės struktūros.

Rinkos priežiūrai vykdyti būtina tinkama infrastruktūra, veiksminga organizacija ir specialios žinios. Visi šie elementai labai svarbūs norint pasiekti du neatsiejamus tikslus – apsaugoti piliečius ir užtikrinti sąžiningą konkurenciją. Rinkos priežiūra dažnai turi būti organizuojama vis kitaip, kad būtų pritaikyta prie naujų poreikių ir pasikeitusios pramonės aplinkos.

Svarbiausi rinkos priežiūros elementai – eilė tarpusavyje susijusių procesų, kaip antai: inspektavimas, gaminių pavyzdžių ėmimas, laboratoriniai tyrimai, rezultatų vertinimas, rizikos vertinimas, sprendimų priėmimas, intervenciniai veiksmai ir atitinkamos teisinės procedūros, kurios gali būti susijusios su taisomaisiais veiksmais ar net sankcijomis. Daugiametis rinkos priežiūros veiksmų planas yra vienas iš 50 veiksmų, išvardytų Bendrosios rinkos akte<sup>1</sup>. Jame bus išdėstyti tikslai ir priemonės, kurių reikia, kad būtų pasiekti politiniai tikslai ir pašalinti rinkos veikimo sutrikimai. II bendrosios rinkos akte<sup>2</sup> vėl pabrėžiama būtinybė gerinti ES rinkoje esančių gaminių saugą.

Šiuo planu siekiama užpildyti spragas ir užtikrinti, kad gaminių (išskyrus maistą, pašarus ir vaistus) bendrosios rinkos priežiūra taptų efektyvesnė ir padėtų tinkamai įgyvendinti atitinkamas Reglamento (EB) Nr. 765/2008, nustatančio akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus<sup>3</sup>, ir Direktyvos 2001/95/EB dėl bendros gaminių saugos<sup>4</sup> nuostatas. Šis planas yra didesnio dokumentų rinkinio, kurį sudaro ir Reglamento dėl vartojimo gaminių saugos pasiūlymas ir Reglamento dėl rinkos priežiūros pasiūlymas, dalis. Planas papildo minėtas iniciatyvas ir turi būti vertinamas kartu su jomis, tačiau kadangi minėtų teisės aktų pasiūlymai dar iki galo nepriimti, jis grindžiamas galiojančiomis taisyklėmis ir programomis<sup>5</sup>. Be to,

<sup>1</sup> KOM(2011) 206 galutinis.

<sup>2</sup> COM(2012) 573 final.

<sup>3</sup> OL L 218, 2008 8 3, p. 30.

<sup>4</sup> OL L 11, 2002 1 14, p. 4.

<sup>5</sup> Sąjungos finansavimas, kurio gali prireikti konkretiems veiksams, bus skiriamas remiantis 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 765/2008, nustatančiu su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinančiu Reglamentą (EEB) Nr. 339/93 [OL L 218, 2008 8 3, p. 30], 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1926/2006/EB dėl Bendrijos veiksmų programos vartotojų politikos srityje sukūrimo

jame atsižvelgiama į prie šio dokumentų rinkinio pridedamame poveikio vertinime išdėstytas problemas.

Komisija šį planą ketina pradėti įgyvendinti po jo priėmimo, o baigti – iki 2015 m. Tuomet ji įvertins, ar reikia parengti kitą daugiametį planą. Tačiau ne visi veiksmai bus pradėti įgyvendinti tuo pačiu metu ir kiekvieno veiksmo trukmė bus nustatyta atsižvelgiant į su juo susijusius specialius poreikius.

Pagrindinis šio plano tikslas – išdėstyti ne teisėkūros veiksmus, kurių imsis Komisija, kad sumažintų nesaugių ar reikalavimų neatitinkančių gaminių skaičių ir užtikrintų Sąjungos rinkoje jau esančių ir į ją įvežamų gaminių priežiūros efektyvumą ir veiksmingumą.

## **2. EFEKTYVUMO IR VEIKSMINGUMO NAUDA ES**

Rinkos priežiūros institucijos turi būti tinkamai organizuotos ir turėti išteklių, kad galėtų vykdyti atitinkamuose Sąjungos teisės aktuose joms nustatytas prievolės ir reikalavimus. Tačiau patirtis parodė, kad Sąjungos rinkos priežiūros sistema turi trūkumų. Kad veiksmingai ir efektyviai vykdytų rinkos priežiūrą, atsakingoms nacionalinėms institucijoms būtina tinkama infrastruktūra, gera organizacija, reikiami teisiniai įgaliojimai, tinkamos priemonės ir įranga, taip pat kompetentingi ir kvalifikuoti pareigūnai, kuriems sudaromos galimybės gauti aukštos kokybės mokymą.

### **2.1. Per tyrimus surinktos informacijos kaupimas vienoje vietoje**

Norint patikrinti, ar gaminys kelia riziką, arba patvirtinti, kad jis neatitinka taikomų reikalavimų, paprastai būtina atlikti tyrimus ir patikrinimus, kurių duomenimis remiamasi vertinant riziką. Tyrimai reiškia dideles išlaidas. Kartais kompetentingos institucijos neturi techninės kompetencijos, kad galėtų tinkamai atlikti tyrimus ir aiškinti jų rezultatus. Todėl šioje srityje labai svarbus tinkamas koordinavimas, bendradarbiavimas, mokymas ir dalijimasis informacija.

#### **1 veiksmas. Palengvinti tyrimų protokolų „perkeliamumą“ Sąjungoje**

*Komisija skatins atitinkamas rinkos priežiūros institucijas, tarp jų ir atsakingas už prie išorės sienų vykdomą kontrolę, naudoti kitose valstybėse narėse jau atliktų tyrimų rezultatus, taip pat lengvins jų platinimą per ICSMS.*

Norint išvengti dvigubo darbo, labai svarbu, kad rinkos priežiūros institucijos dalytųsi informacija tarpusavyje ir su visos ES muitinėmis. Geriausias būdas šiam tikslui pasiekti – naudoti informacinių technologijų sistemas, nes jos padeda didinti darbo srautų efektyvumą ir leidžia greitai ir lengvai rasti informaciją ir ja keistis. RAPEX pranešimams teikti valstybės narės naudoja naująją IT platformą GRAS-RAPEX<sup>6</sup>. Kita vertus, ICSMS<sup>7</sup> – tai greito ir

(2007–2013 m.) [OL L 404, 2006 12 30, p. 39], galbūt būsimu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu dėl 2014–2020 m. vartotojų programos ir 2007 m. gegužės 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 624/2007/EB, nustatančiu Bendrijos muitinių veiksmų programą (Muitinė 2013) [OL L 154, 2007 6 14, p. 25] ar jį pakeisiančiu teisės aktu. Visi šiame plane numatyti veiksmai atitinka jau galiojančius ar siūlomus teisės aktus ir yra su jais suderinti.

<sup>6</sup> GRAS-RAPEX pakeitė buvusią IT sistemą RAPEX-REIS ir išplėtė RAPEX taikymo sritį: sistema pradėta taikyti profesinei veiklai skirtiems gaminiams ir kitų rūšių rizikai nei su sveikata ir sauga susijusi rizika.

<sup>7</sup> Rinkos priežiūros informacinė ryšių sistema ([www.icsms.org](http://www.icsms.org)).

efektyvaus ryšio palaikymo priemonė, kurią naudodamos rinkos priežiūros institucijos gali greitai keisti informaciją. ICSMS nėra įspėjimo sistema, tai – bendrosios rinkos priežiūros informacijos archyvavimo ir informacijos mainų priemonė, padedanti kurti institucijų bendradarbiavimo mechanizmą, ir bendroji rinkos priežiūros informacijos priemonė. Be to, ICSMS galėtų būti išplėsta ir naudojama informacijai su muitinėmis ir nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis keistis.

### **2 veiksmas. Padidinti ICSMS naudą**

*ICSMS bus toliau plėtojama, kad visi tiesiogiai susiję subjektai galėtų rinkti ir saugoti informaciją bei geriausios praktikos pavyzdžius ir jais keistis. Vėliau per šią sistemą bus skelbiami tyrimų rezultatai, bendrų veiksmų rezultatai, rinkos priežiūros institucijų mokymo gairės ir rekomendacijos, konkrečių atvejų tyrimai, statistiniai duomenys ir bendroji informacija apie gaminių rinkos priežiūrą.*

### **3 veiksmas. Užtikrinti GRAS-RAPEX ir ICSMS sąveiką**

*GRAS-RAPEX ir ICSMS funkcijos skiriasi, todėl šios sistemos nesujungiamos. Komisija atsižvelgs į skirtingus GRAS-RAPEX ir ICSMS tikslus, tačiau pasirūpins abiejų sistemų sąveiką.*

Be to, vykdamt rinkos priežiūrą turėtų būti naudojami duomenys, susiję su dėl nesaugių gaminių kilusiais nelaimingais atsitikimais ir sužalojimais. Nors Reglamente 765/2008 (18 straipsnyje) nustatyta valstybių narių prievolė vykdyti nelaimingų atsitikimų stebėseną, praktiškai šioje srityje daroma mažai, nes sunku sukurti pranešimų sistemą, kuri būtų naudinga visoms institucijoms ir ekonominės veiklos vykdytojams.

### **4 veiksmas. Atlikti ES nelaimingų atsitikimų / sužalojimų duomenų bazės (AIDB) ekonominės naudos vertinimą**

*Komisija išnagrinės galimybę sukurti viešą vartotojų informavimo apie gaminių saugą duomenų bazę, kurioje galėtų būti kaupiama informacija apie skundus ir sužalojimus. Bus atsižvelgta į EUROSAFE (OECD) pasiekimus ir kitas susijusias šios srities priemones<sup>8</sup>.*

## **2.2. Bendras rizikos vertinimo metodas**

Vienas iš sunkiausių rinkos priežiūros institucijoms tenkančių uždavinių – nustatyti ir teisingai įvertinti gaminio keliamą riziką. Siekdama didesnio rizikos vertinimo veiksmingumo ir efektyvumo, Komisija jau parengė rizikos vertinimo metodiką, pateiktą RAPEX sistemos gairėse (OL L 22, 2010 1 26). Tačiau šią metodiką reikia atnaujinti, kad būtų galima vertinti visų rūšių riziką.

### **5 veiksmas. Bendroji ES gaminių rizikos vertinimo metodika**

*Komisija papildys ir atnaujins RAPEX sistemos gairėse pateiktą bendrąją rizikos vertinimo metodiką, kad būtų įtraukta ir kitų rūšių rizika.*

<sup>8</sup> Pavyzdžiui, konkrečiuose sektoriuose naudojamas duomenų rinkimo priemonės, kaip antai Tarybos sprendimu 93/704/EEB sukurta Bendrijos duomenų apie kelių eismo įvykius bazė.

### 2.3. Rinkos priežiūros vertinimo kriterijai

Atlikus tyrimą „Rinkos priežiūros ateitis“<sup>9</sup> nustatyta, kad turima labai mažai informacijos apie rinkos priežiūros veiklos valstybėse narėse rezultatus, todėl neįmanoma atlikti tikslios lyginamosios analizės. Tyrimas taip pat parodė, kad valstybės narės informacijos teikimą laiko nereikalinga našta, bet galbūt todėl, kad nėra galimybės lengvai registruoti reikiamą informaciją.

Kad būtų galima atlikti lyginamąją analizę ir gauti valstybėse narėse vykdomos rinkos priežiūros veiklos rezultatų palyginamus rodiklius, 2008 m. Komisija sukūrė duomenų rinkimo priemonę, skirtą rinkti duomenis, pagal kuriuos galima įvertinti pagrindinę nacionalinių institucijų, atsakingų už gaminių saugos reikalavimų vykdymą, veiklą. Tačiau, nepaisant nuolatinių pastangų rinkti vykdymo užtikrinimo kokybės ir aprėpties rodiklius, surenkamos informacijos tikslumas, nauda ir palyginamumas, t. y. aspektai, padedantys nustatyti stipriąsias ir silpnąsias ES rinkos priežiūros vykdymo užtikrinimo sistemos grandis, tebėra nepakankami. Be to, nepranešami pasienio kontrolės rezultatai. Tokiai lyginamajai analizei atlikti reikėtų pasitelkti administracinio bendradarbiavimo darbo grupes (ADCO), atsižvelgiant į atitinkamas jų kompetencijos sritis.

#### **6 veiksmas. Parengti pagrindinius rinkos priežiūros vertinimo kriterijus**

*Komisija pasirūpins, kad būtų patobulinta duomenų rinkimo sistema ir kartu su rinkos priežiūros institucijomis nustatys pačius svarbiausius pagrindinius susijusius vykdymo užtikrinimo rodiklius, kurie turėtų būti surinkti per vidutinės trukmės laikotarpį. Komisija taip pat surinks valstybių narių vykdytos sienų kontrolės 2013 m. rezultatų duomenis ir nuo 2015 skelbs metinę ataskaitą.*

### 2.4. Aukštųjų technologijų ir novatoriškų gaminių kontrolės palengvinimas

Bendrai pripažįstama, kad labai sunku atlikti gaminių, kurių sudėtyje yra pavojingų medžiagų, pvz., kadmio ir švino, arba aukštųjų technologijų gaminių, pvz., elektroninių svėrimo įrenginių, saugos kontrolę. Šių kategorijų gaminių atitikties kontrolė gali būti atlikta tik pažeidus tiriamą gaminių pavyzdį, todėl labai dažnai patiriamos didelės išlaidos ir sunku *a posteriori* įrodyti neatitiktį. Tokiems gaminiams taikomi ES teisės aktai ir jų labai daug. Šiuo metu, atsižvelgiant į aprašytus sunkumus, neaišku, ar šių gaminių kontrolė vykdoma tik atliekant dokumentų ir fizinius patikrinimus, ar atliekami ir šių gaminių savybių laboratoriniai patikrinimai, kaip reikalaujama Reglamente 765/2008<sup>10</sup>.

#### **7 veiksmas. Išsiaiškinti, ar įmanoma vykdyti aukštųjų technologijų ir novatoriškų gaminių saugos ir atitikties kontrolę**

*Komisija išsiaiškins, ar įmanoma palengvinti nacionalinių institucijų vykdomą aukštųjų technologijų ir novatoriškų gaminių saugos ir atitikties kontrolę. Siekiama dvejopo tikslo: a) palengvinti valstybių narių atliekamus patikrinimus ir b) išvengti padėties, kai dėl techninių sunkumų šie gaminiai niekada tinkamai netikrinami. Vertinant padėtį bus atsižvelgta į MVĮ svarbius klausimus.*

<sup>9</sup> Rinkos priežiūros ne maisto vartojimo gaminių saugos srityje ateitis pagal Bendros gaminių saugos direktyvą, galutinė ataskaita, 2011 m. kovo mėn., BSI Development Solutions, 2011 m. gegužės mėn., p. 13.

<sup>10</sup> Žr. 19 straipsnio 1 dalį.

### 3. GLAUDESNIS BENDRADARBIAVIMAS VISOJE SĄJUNGOJE

Sparti bendrosios gaminių rinkos integracija, tai, kad vis daugiau daugiašalių įmonių kuria pačius įvairiausius gaminius ir juos parduoda keliose valstybėse narėse, elektroninės prekybos plėtra Europoje ir ne ES pagamintų gaminių importo augimas rodo poreikį didinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą rinkos priežiūros klausimais. Todėl svarbu, kad rinkos priežiūros veikla būtų organizuojama taip, kad būtų atsižvelgta į pokyčius Europos gaminių rinkoje, be kita ko, kad būtų užtikrintas dalijimasis informacija apie inspektavimo rezultatus ir būtų išvengta pakartotinių tyrimų.

#### 3.1. Tarpvalstybinės priežiūros veiksmų koordinavimas

Pridedamu reglamento dėl rinkos priežiūros pasiūlymu siekiama sustiprinti ir racionalizuoti Europoje taikomas informacijos apie nesaugius arba reikalavimų neatitinkančius gaminius mainų procedūras sustiprinant RAPEX procedūrą ir įtraukiant tam tikriems gaminiams, kurie neretai būna pažymėti CE ženklu, taikomas vadinamąsias apsaugos procedūras. Vis dėlto siekiant pagerinti informacijos mainus taip pat reikia labiau ir dažniau koordinuoti tarpvalstybinės rinkos priežiūros veiksmus, koordinuoti planavimą ir teikti tarpusavio pagalbą.

Šiuo tikslu Reglamento dėl rinkos priežiūros pasiūlyme siūloma įkurti ES rinkos priežiūros forumą ir jam padėsiantį vykdomąjį sekretoriatą: forumas, kuriame dalyvautų visos valstybės narės, leistų lengviau ir nuosekliau įgyvendinti šiame plane ar atitinkamuose ES teisės aktuose numatytus veiksmus. ES rinkos priežiūros forume dalyvautų ir ADCO grupės.

#### **8 veiksmas. Pasirengti vykdomojo sekretoriato sukūrimui**

*Kad galėtų vykdyti jam pavestas užduotis, ES rinkos priežiūros forumui būtina organizacinė pagalba. Komisija įsteigs vykdomąjį sekretoriatą, kurio užduotis – teikti pagalbą ES rinkos priežiūros forumui.*

#### 3.2. Bendri vykdymo užtikrinimo veiksmai

Sukurta vidaus rinka užtikrina laisvą gaminių judėjimą visoje Sąjungoje. Deja, didelė rinkos priežiūros veiklos dalis vis dar apsiriboja nacionaline teritorija ir ne visada suteikiama galimybė su tos veiklos rezultatais susipažinti kitoms institucijoms. Siekiant ekonominės veiklos vykdytojams sudaryti vienodas veiklos sąlygas ir užtikrinti vienodo lygio vartotojų apsaugą visoje ES, būtina labiau koordinuoti praktinį vykdymo užtikrinimo darbą.

#### **9 veiksmas. Bendra vykdymo užtikrinimo veikla**

*Komisija teiks finansinę paramą bendriems vykdymo užtikrinimo veiksams sudarydama sąlygas rinkos priežiūros institucijoms ir munitinėms dalytis ištekliais bei žiniomis ir taikyti MVĮ palankius metodus. Pagrindinis šios iniciatyvos tikslas – padidinti rinkos priežiūros sistemos efektyvumą bei veiksmingumą Europoje ir pagerinti praktinio vykdymo užtikrinimo darbo koordinavimą.*

#### 3.3. Pareigūnų mainai

Kad paskatintų rinkos priežiūros institucijas dalytis su gaminių sauga ir rinkos priežiūros mechanizmais susijusia patirtimi bei žiniomis ir įgyti tos patirties bei žinių, Komisija teiks finansinę paramą valstybių narių pareigūnų mainams.

### **10 veiksmas. Pareigūnų mainai**

*Komisija teiks finansinę paramą pareigūnų mainams ne maisto vartojimo gaminių ir paslaugų saugos srityje.*

### **3.4. Glaudesnis bendradarbiavimas Europoje rinkos priežiūros klausimais**

Europoje bendradarbiavimas gaminių, kuriems taikomi Sąjungos derinamieji teisės aktai, rinkos priežiūros klausimais paprastai vyksta neformaliose rinkos priežiūros institucijų darbo grupėse. Rengiami neformalių ir sektorių administracinio bendradarbiavimo darbo grupių susitikimai, kuriuose aptariamos atitinkamos srities rinkos priežiūros problemos. Paprastai darbo grupės posėdžiui pirmininkauja nacionalinės rinkos priežiūros institucijos atstovas. Tačiau šių darbo grupių susitikimų organizavimas yra nelengva užduotis pirmininkui, o dėl biudžeto suvaržymų daug rinkos priežiūros institucijų į juos nesiunčia savo atstovų, todėl Komisija siūlo padidinti šioms grupėms skiriamą paramą.

### **11 veiksmas. Didesnė parama administracinio bendradarbiavimo darbo grupėms (ADCO)**

*Siekdama sumažinti administracinę susitikimų organizavimo naštą, Komisija teiks finansinę paramą daugumos minėtų darbo grupių administraciniam veikimui. Be to, Komisija su ADCO grupėmis aptars ekonomiškai efektyviausių rinkos priežiūros institucijų, norinčių dalyvauti tam tikrų darbo grupių susitikimuose, kelionės išlaidų kompensavimo arba finansinės paramos toms išlaidoms kompensuoti teikimo būdą.*

### **3.5. Internetu parduodami gaminiai**

E. prekyba sparčiai plinta ir rinkos priežiūros institucijoms reikia spręsti naujus klausimus. Viešos konsultacijos dėl Bendros gaminių saugos direktyvos keitimo parodė, kad rinkos priežiūros veikla, susijusi su internetu parduodamais gaminiais, yra vykdoma nepakankamai metodiškai, fragmentiška ir nekoordinuota<sup>11</sup>.

Todėl vartotojų ir kitų naudotojų apsauga nuo internetu parduodamų nesaugių gaminių keliamos rizikos ir jiems teikiama teisinė parama yra žemesnio lygio, palyginti su apsauga, kurią jie gauna įsigydami gaminius per kitus platinimo kanalus. Įsigiję gaminius internetinės prekybos būdu, vartotojai dažnai susiduria su problemomis, jei gaminys yra nesaugus ar neatitinka reikalavimų. Iš ES rinkos pašalinti ir susigrąžinti nesaugūs gaminiai galutiniams naudotojams internete vis dar gali būti prieinami.

### **12 veiksmas. Internetu parduodami gaminiai**

*Komisija ketina:*

*– išnagrinėti vartojimo gaminiais prekiaujančių elektroninių parduotuvių veikimo būdus, taip pat išsiaiškinti, kur veikia didieji e. prekybos veiklos vykdytojai, kur yra e. prekybos tiekimo sandėliai ir tiekimo maršrutai, visų pirma sužinoti, ar gaminiai galutiniam vartotojui yra*

<sup>11</sup> Remiantis 2010 m. vasarą surengtų viešų konsultacijų duomenimis, tik pusė nacionalinių institucijų per paskutinių trejų metų laikotarpį kuriuo nors metu vykdė specialią internetu parduodamų gaminių stebėseną. Dauguma nacionalinių rinkos priežiūros institucijų, vykdžiusių internetu parduodamų gaminių stebėseną, neįstengė nurodyti tikslaus patikrintų svetainių, stebėtų gaminių ir tolesniems tyrimams paimtų gaminių pavyzdžių skaičiaus.

*tiekiama tiesiogiai iš trečiųjų šalių, ir nustatyti MVĮ vaidmenį ir svarbą e. prekybos tiekimo grandinėje;*

*– kartu su valstybėmis narėmis pasiekti bendrą sutarimą / nustatyti bendrą požiūrį dėl būdų, kaip Sąjungoje turėtų būti vykdoma internetu parduodamų gaminių priežiūra, ir parengti internetu parduodamiems gaminiams taikomų taisyklių vykdymo užtikrinimo gaires, ypač tarpvalstybinės prekybos atvejais, kuomet būtinas įvairių valstybių narių ar trečiųjų šalių bendradarbiavimas;*

*– iš valstybių narių vykdymo užtikrinimo institucijų / įstaigų rinkti informaciją apie tokią vykdymo užtikrinimo veiklą;*

*– šviesti vartotojus ir trumpais, paprastais ir aiškiais visuomenei skirtais teiginiais apibrėžti atitinkamų šalių (institucijų, ekonominės veiklos vykdytojų ir vartotojų) vaidmenis ir atsakomybės sritis.*

### **3.6. Nuolatinis Europos lygmens dialogas su suinteresuotaisiais subjektais**

Rinkos priežiūra yra svarbi visoms tiekimo grandinės šalims, todėl reikia, kad prie jos prisidėtų vartotojų organizacijos ir įmonės, ypač mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ), kai tai susiję su jų problemomis ir rūpesčiais. MVĮ vaidmuo formuojant Europos ekonomiką yra labai svarbus. Tačiau, palyginti su didžiosiomis įmonėmis, administracinė našta, kurią jos patiria dėl atliekant rinkos priežiūrą vykdomos kontrolės, yra didesnė.

Pagal galiojančius ES teisės aktus įmonės privalo imtis veiksmų, jei žino arba turėtų žinoti, kad jų gaminiai kelia riziką. Jos privalo informuoti nacionalines institucijas, kurios per RAPEX sistemą užtikrina, kad apie riziką sužinotų visos valstybės narės ir savo teritorijoje imtųsi reikiamų veiksmų. Tačiau Europos organizacijos, atstovaujančios vartotojų, MVĮ ir kitų įmonių interesams dar nėra sistemingai įtraukiamos į Europos mastu dedamas pastangas pagerinti rinkos priežiūrą. Tokia padėtis turėtų pasikeisti.

Rinkos priežiūros reglamento pasiūlyme numatytas aktyvus Europos įmonių ir vartotojų organizacijų vaidmuo Europos rinkos priežiūros forume. Kol tokio forumo nėra, būtų naudinga, kad minėtos organizacijos aktyviau dalyvautų nustatant rinkos priežiūros problemas ir gaminių, kuriems būtina skirti daugiau dėmesio, kategorijas, taip pat ieškant veiksmingų sprendimų.

#### **13 veiksmas. Aktyvus Europos organizacijų, atstovaujančių vartotojams, MVĮ ir kitoms įmonėms, dalyvavimas**

*Labai svarbu palaikyti dialogą ir bendradarbiauti su vartotojams, MVĮ ir kitoms įmonėms atstovaujančiomis organizacijomis. Jos turi žinių apie gaminius ir riziką, kurią jie gali kelti naudotojams. Komisija pagerins grįžtamojo ryšio, informacijos ir pasiūlymų dėl rinkos priežiūros Sąjungoje ir šio daugiamečio plano įgyvendinimo teikimo kanalus. Tai padės nustatyti naujus rinkos priežiūros poreikius ir spręsti konkrečias vartotojams, MVĮ ir kitoms įmonėms kylančias problemas. Šiuo tikslu galėtų būti pasitelktos rinkos priežiūros institucijos ir, kai tikslinga, jų kolegos trečiuosiose šalyse.*

#### 4. TIEKIMO GRANDINĖS PRIEŽIŪROS GERINIMAS

Už rinkos priežiūrą atsako atitinkamos nacionalinės rinkos priežiūros institucijos. Tačiau tam tikras vaidmuo tenka ir kitiems tiekimo grandinės dalyviams, tarp jų – įmonėms ir vartotojams. Be to, akivaizdu, kad visą ES aprėpiančioje rinkoje svarbu glaudžiau bendradarbiauti ir labiau derinti veiksmus su kitų valstybių narių suinteresuotaisiais subjektais.

##### 4.1. Dėmesys tiekimo grandinei

Tai, kad sukurta bendroji rinka, didėja gaminių rūšių skaičius, techniškai gaminiai tampa vis sudėtingesni ir dėl to atitinkamai nyksta gaminių kategorijas skiriančios ribos, skatina kurti tokią Europos bendrosios gaminių rinkos priežiūros sistemą, kuri būtų tikslingiau orientuota į įvairias tiekimo grandinėje veikiančias įmones. Be to, tiekimo grandinėje veikiantys subjektai keičiasi ir atsiranda naujų, o jų atsakomybė, susijusi su atitikties kontrole ir jų gaminių sauga, dažnai aiškiai nenustatoma.

##### **14 veiksmas. Pagerinti gaminių atsekamumą**

*Komisija paspartins savo veiksmus, kad pagerintų gaminių atsekamumą tiekimo grandinėje. Ji įvertins Gaminių atsekamumo klausimų ekspertų grupės rekomendacijas, kad pagerintų su atsekamumu susijusios informacijos kokybę ir prieinamumą tiekimo grandinėje. Pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis, Komisija parengs naujausias rekomendacijas, kuriose atsižvelgs į MVĮ būdingus poreikius ir jų interesus.*

##### **15 veiksmas. Rinkos priežiūros institucijų tvarkoma atitikties sistema**

*Komisija išnagrinės galimybę sukurti rinkos priežiūros institucijų tvarkomas atitikties sistemas ir jas įtraukti į esamas prekybos lengvinimo sistemas, pvz., į įgaliotojo ekonominių operacijų vykdytojo sistemą.*

##### 4.2. Ateities veiksmai, susiję su kitų kategorijų gaminiais

Sąjungoje gaminiai tradiciškai priskiriami vartojimo arba profesionaliojo naudojimo gaminių kategorijai ir suderintų arba nesuderintų gaminių kategorijai. Daugelio vartojimo ir profesionaliojo naudojimo gaminių saugos aspektai yra suderinti Europos teisės aktais, tačiau dar nesuderinti vartojimo gaminių saugos reikalavimai bus toliau stiprinami Vartojimo gaminių saugos reglamentu. Vis dėlto esama nesuderintų profesionaliojo naudojimo gaminių, kuriems netaikomos su sauga susijusios Europos taisyklės ar kiti pagrindiniai reikalavimai. Tai, kad nėra šiems gaminiams taikomų taisyklių, apsunkina Europos rinkos priežiūros veiklą.

##### **16 veiksmas. Nesuderinti profesionaliojo naudojimo gaminiai ir saugos klausimų tyrimas**

*Komisija pradės išsamų nesuderintų profesionaliojo naudojimo gaminių, t. y. gaminių, kuriems netaikomos Europos saugos taisyklės ir kiti pagrindiniai reikalavimai, saugos aspektų tyrimą ir aiškinsis, su kokiais sunkumais dėl to susiduria rinkos priežiūros institucijos.*

## 5. DAŽNIAU ATLIEKAMA IR GERESNĖ Į SĄJUNGĄ PATENKANČIŲ GAMINIŲ KONTROLĖ

Į ES rinką patenkančių gaminių kontrolė turi būti tinkamai įgyvendinama, įskaitant galimybę pavojingas prekes padaryti nebetinkamomis naudoti arba sunaikinti. Prie sienų atliekama kontrolė turėtų būti organizuojama ir vykdoma taip pat kaip Sąjungoje, nes patikrinimai, atliekami pirmojoje įvežimo vietoje arba kai prekės deklaruojamos išleisti į laisvą apyvartą, užkerta kelią pavojingų gaminių išplitimui ES rinkoje. Vykdamas kontrolę visada būtina užtikrinti aukšto lygio saugumą ir saugą.

Trečiojoje šalyse pagamintų gaminių kontrolė kelia specifinių su vykdymo užtikrinimu susijusių problemų, nes importuojamų prekių yra nepaprastai daug ir įvairių. Todėl reikia, kad valstybių narių muitinės ir atsakingosios rinkos priežiūros institucijos tinkamai bendradarbiautų. Muitinės gali nustatyti rizikingas siuntas ir prieš išleidžiant jas į laisvą apyvartą ES rinkoje atlikti dokumentų ir fizinius patikrinimus, kad nustatytų, kurios prekės galbūt yra nesaugios ar neatitinka reikalavimų, tačiau galutinį sprendimą dėl prekių saugos ir atitikties turi priimti rinkos priežiūros institucijos.

### 5.1. Gairių dėl importo kontrolės gaminių saugos ir atitikties srityje įgyvendinimas ir tolesnis veiklos koordinavimas ir bendradarbiavimas

Atliekant į ES rinką įvežamų gaminių kontrolę turi dalyvauti muitinė – vienintelė institucija, matanti visą su ES išorės sienomis susijusių prekybos srautų vaizdą. Siekdama suteikti būtinų žinių institucijoms ir palengvinti Reglamento (EB) Nr. 765/2008 įgyvendinimą, Komisija kartu su valstybės narėmis parengė ir 2011 m. paskelbė su gaminių sauga ir atitiktimi susijusios importo kontrolės gaires. Gairėmis siekiama padėti muitinėms vykdyti su gaminių sauga ir atitiktimi susijusių kontrolę ir gerinti muitinių ir rinkos priežiūros institucijų bendradarbiavimą. Tarp numatytų veiksmų – rinkti kontrolės rezultatų duomenis ir bendri vykdymo užtikrinimo veiksmai.

#### **17 veiksmas. Padėti valstybėms narėms įgyvendinti gaires**

*Ekspertų grupė, sudaryta iš Komisijos ir valstybių narių atstovų, 2015 m. apsilankys visose valstybėse narėse. Šiais vizitais bus siekiama muitinėms ir rinkos priežiūros institucijoms padėti lengviau įgyvendinti gaires. Be to, muitinės bus supažindintos su rinkos priežiūros tikslais ir organizavimu nacionaliniu ir ES lygmeniu, ypatingą dėmesį skiriant su MVĮ susijusiems aspektams.*

#### **18 veiksmas. Padidinti sienų saugos ir atitikties kontrolės efektyvumą**

*Siekiant didesnio sienų saugos ir atitikties kontrolės efektyvumo, per Komisijos programas „Muitinė 2013“ ekspertų darbo grupę bus nuolat remiamas veiksmų koordinavimas, bendri veiksmai, geras bendradarbiavimas ir keitimasis informacija. Tai turėtų padėti su mažesniais ištekliais pasiekti geresnių rezultatų. Be to, efektyvesnė kontrolė padės užtikrinti, kad ES nuostatos būtų įgyvendamos nuosekliai ir efektyviai ir kad būtų užtikrintas jų vykdymas.*

#### **19 veiksmas. Nustatyti į Sąjungą patenkančių gaminių saugos ir atitikties kontrolės skirtumus**

*Gaminių saugos ir atitikties kontrolės organizavimo ir techninės paramos jai skirtumus įvairiose įvežimo į Sąjungą vietose be kitų veiksnių gali lemti skirtinga transporto srautų apimtis ir tipai. Komisija išsiaiškins, kokia yra padėtis, ir ją apžvelgs.*

## 5.2. Bendras rizikos vertinimo metodas vykdant gaminių saugos ir atitikties muitinę kontrolę

Tinkamas rizikos valdymas yra būtina efektyvios importo kontrolės sąlyga. Ši nuostata pabrėžta Komisijos komunikate „Dėl muitinės rizikos valdymo ir tiekimo grandinės saugumo“<sup>12</sup>, kuriame taip pat aptariami su gaminių saugos ir atitikties reikalavimais susijusios kontrolės aspektai.

Muitinės ir rinkos priežiūros institucijos artimiau bendradarbiaus, kad parengtų bendrus rizikos kriterijus ir specifinius rizikos profilius, ir nustatys, iš kur ir kaip gauti informacijos, kuri padėtų muitinėms tiksliau nustatyti su sauga susijusią riziką keliančias siuntas.

### **20 veiksmas. Parengti bendrą rizikos vertinimo metodą, taikomą vykdant gaminių saugos ir atitikties muitinę kontrolę**

*Komisija kartu su valstybėmis narėmis nustatys bendrą rizikos valdymo prekių importo vietoje metodą.*

## 6. IŠVADOS IR TOLESNI VEIKSMAI

Komisija šiuo metu nustato būsimus prioritetus ir jau svarsto, kokių veiksmų reikės imtis po 2015 m. Bendroji rinka ir rinkos priežiūra turėtų būti perorientuota ir tapti aktyvesnė, kad padėtų siekti tikslų, numatytų strategijoje „Europa 2020“, kurioje nustatomi 10 ateinančių metų tikslai. Rinkos priežiūra padeda siekti su sveikatos apsauga ir sauga susijusių tikslų ir šalinti nesąžiningą konkurenciją.

Iki 2015 m. pabaigos Komisija išsiaiškins, ar reikalingas naujas daugiametis rinkos priežiūros planas, kuris galėtų būti parengtas remiantis naudinga patirtimi, įgyta įgyvendinant vartotojams ir muitinėms skirtas ES programas. Dėl būsimų veiksmų Komisija taip pat konsultuosis su visomis susijusiomis šalimis.

Vien tik šio daugiametio veiksmų plano įgyvendinimas neleis piliečiams ir įmonėms pasinaudoti visa Sąjungos taisyklių, kuriomis reglamentuojami pramonės ir vartojimo gaminiai, teikiama nauda. Šie veiksmai – tai tik pirmas visų pastangų, kuriomis siekiama sustiprinti rinkos priežiūrą Sąjungoje, etapas. Tačiau šis planas yra svarbus žingsnis tinkamos Sąjungos rinkos priežiūros linkme.

Atsižvelgdama į tai, Komisija:

- Europos Parlamento, Tarybos ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto prašo pritarti šiam planui;
- bendradarbiaus su valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais, kad būtų lengviau jį greitai įgyvendinti;
- prašo visas susijusias nacionalines institucijas, įskaitant muitines ir suinteresuotuosius subjektus, užtikrinti, kad šis planas būtų įgyvendintas laiku.

<sup>12</sup> COM(2012)793 final.